

Voor mijn part: over de participatiemaatschappij.

Als ik zo naar de leuke Oranje-gekte na Spanje-Nederland kijk, zie ik eigenlijk een prachtig voorbeeld van een participatiemaatschappij. Het beroemde WIJ-gevoel, wij Holland, wij hebben het geklaard, wij zijn blij met en staan klaar voor elkaar. Holland spontaan in de cohesie. Trots op Holland. Willem Alexander en Mark Rutte streven de participatiemaatschappij na, waarin de overheid zich terugtrekt en burgers ondersteunt door professionals - bottom up - met initiatieven aan de gang gaan. Natuurlijk wordt dat participeren zeker ingegeven door de wil om te bezuinigen. Edoch het is natuurlijk ook heerlijk als de doelgroep burgers bereikt wordt en mensen met elkaar verbonden worden door projecten voor de buurt. Hoe krijgen we dat nu voor elkaar? Het gevoel van Wij van Noord, Wij op Noord, Wij voor Noord? Burgers actief? Burgers en bestuur in interactie om de buurt te upgraden. Ha, in 1969 zongen ze in het Schaep met de 5 pooten al *We zijn op de wereld om elkaar te helpen niet waar..?* Het lied verkondigt medemenselijkheid, vriendschap, vrijheid, broederschap en een beetje Liefde voor elkaar. Gewoon de taak van de Burger om een beetje lief voor de Medeburger te zijn, wat compassie naar elkaar. Toch? Beter een goede buur dan een verre vriend, niet waar? Blijkbaar zijn we in deze tijden van doorgeslagen individualisering moeilijk aan de inspanning voor elkaar te krijgen. Waarom toch al dat gedoe over de Participatiemaatschappij? Een begrip waarin een hoogleraarⁱ taalvirtuoos mee aan de gang gaat, zij bedenkt termen als *onbevlekt, affectief, actief of ambachtelijk burgerschap*. Allemaal moeilijke woorden voor zoiets eenvoudigs als “om elkaar te willen helpen, nietwaar?” Gewoon een beetje aardig zijn voor elkaar, “zomaar” een praatje, “zomaar” iets doen voor elkaar, zonder calculatie. Dát heet dan nu officieel en wetenschappelijk **BURGERSCHAP**. Dat wil zeggen actief en betrokken burgers die aandacht voor de buurt en burens hebben. Dus in normale taal dat het fijn is dat je in Noord woont, dat je een beetje let op elkaar, dat het goed gaat met elkaar. Krijgen we dat dan niet meer mee vanuit huis? Waarom verwachten we dat de Overheid een Almachtige Ouder is die voor ons zorgt of zich opstelt als een ouderwetse Kerk? Waarom verwachten we toch dat we al onze zorg kunnen uitbesteden aan professionele instanties? Is het nou zo moeilijk om uit ons zelf respect naar elkaar te tonen? Waar is het mis gegaan dat we daar een leerstoel Burgerschap voor in het leven moeten roepen? Dat we moestuinen voor kinderen in binnenparkjes bij de Vriendenlaan of bij de Hofbogen zien als alternatieve democratische pogingen van de burger om zijn onmacht tegen de graaicultuur van de banken vorm te geven? Ja sorry hoor, ik citeer een hoogdravende afscheidsrede! Belachelijk, waar doen we moeilijk over? Ja, we zijn allen burger, de buurt is inderdaad de natuurlijke plek om je voor in te zetten, daar heb je baat bij als normaal mens. Het is in jouw, mijn, ons belang dat de buurt schoon, heel en veilig is. En dat er plekken zijn – buurtinitiatieven zoals het Klooster of de Banier – waar burgers elkaar en professionele instanties ontmoeten. Participeren valt te leren hoor! Gewoon heel normaal eigenbelang. Jouw buurtbelang is mijn buurtbelang! Doe maar normaal, dan doe je gek genoeg.

ⁱ Vijf misvattingen over de participatiesamenleving, Afscheidsrede van Eevlien Tonkens, thans hoogleraar Burgerschap en humanisering van instituties en organisaties, Universiteit voor Humanistie te Utrecht